

FERNANDES

VORTEX ELITE

Jiří Polášek; infernal@music-store.cz

BLACK SATIN

Pódiová show nikdy nebude jen o mačkání strun na předepsaných pražcích. Pokud si odmyslíme image kytaristů, jejich kostýmy a běhání po pódiu, přesto ještě zbyvá spousta prostředků, jakými lze hru na tento nástroj zatraktivnit, ozvláštnit a vylepšit. Jedním z mnoha způsobů, jak toho dosáhnout, bývá používání zpětné vazby. Tu lze z elektrické kytary vydolovat buď relativně nekontrolovaně, prostřednictvím vybuzených zesilovačů; nebo sofistikovanějším způsobem, například pomocí systému Sustainer, kterým firma Fernandes standardně vybavuje některé své modely. V jejich seznamu najdete také Vortex Elite.

VZHLED A DESIGN

Jako u většiny výrobců elektrických kytar, tak i u společnosti Fernandes Guitars nesmí kromě klasicky vyhlížejících modelů (typ Stratocaster a Les Paul) chybět nějaký méně konzervativní kousek, který by oslovil i hráče s poněkud divočejším vkusem. Fernandes poptávce po „rozevlátějších“ tvarech nabízí hned dvě varianty vlastního vypodobnění modelu Flying V. Zatímco jednu z nich představuje ostře vypadající a nesymetrický V-Hawk (podobný známému modelu Rhoads (Jackson)), druhou je právě testovaný Vortex! Ačkoliv rovněž připomíná modely jiných „šipkovitých“ kytar, obloukový výřez mezi zadními rohy těla je zde natolik charakteristický, že si tento nástroj spletete s jiným jen sotva.

Model Vortex vyrábí firma Fernandes v několika sériích. Testovaný kousek pochází ze série „Elite“ a jeho barevné provedení nese označení Metallic Black Satin.

Tato povrchová úprava je kombinací matného laku a metalízy, přičemž nástřík je použit na všechny dřevěné části kromě hmatníku. Kytara tak získala působivě jednotlivý vzhled: jako by byla z jednoho kusu materiálu.

Konec konců, mahagonový krk je průchozí a k němu dolepená křídla korpusu jsou vyrobená ze stejného materiálu. Dvouoktávový hmatník se chlubí ebenovým dřevem a jeho jednotlivá políčka jsou odlišena pomocí vykládání připomínajícího perleť. Jemným vizuálním prvkem je lemování hmatníku bílou linkou.

Při hře na nástroj ocení hráči – zejména tedy „rychlíjžděči hmatníku“ – úzký profil krku, který má k „polenu“ hodně daleko.

Zdá se, že firma Fernandes připravila obloukový výřez v korpu su schválně s ohledem na hru vsedě. Toto „Věčko“ vás v této poloze netlačí do stehna jako jiné kytary. Ještě tak vymyslet ideálnější umístění výstupní zdířky.

HARDWARE, ELEKTRONIKA A SUSTAINER

Veškerý hardware vybarvil výrobce do černa.

Na hlavici najdeme klasické lité (diecast) mechaniky, které jsou umístěny tak, že struny na nultém pražci se nelomí do stran. Kromě krytky táhla s názvem modelu zde najdeme také srážecí strun a na zadní straně se dozvíme, že kytara

**Doporučená
cena:** 17 522,- Kč

Distributor: Audiotek s.r.o.

Veveří 8, 602 00 Brno

Tel.: 800-111-170

shop@musiccenter.cz, www.audiotek.cz

byla vyrobena v Koreji. Systém upnutí strun je tvořen známou kombinací zámků a licenční kopie Floyd Rose. Tato kopie řeší uchycení vibra-páky prostým našroubováním.

Zajímavá je samozřejmě elektronika, která je podřízena použití Sustaineru. K čemu ale vlastně takový Sustainer slouží? Kytaristé už se před několika dekádami snažili okořenit svoje hraní nějakými dalšími „vychytávkami“, jednou z nich je použití zpětné vazby.

O zpětné vazbě se dá zjednodušeně říct, že je to nepříjemné houkání a pískání, které se ozve v nejméně vhodný okamžik tam, kde používáte mikrofon nebo snímače. Důležitou roli v dané situaci hraje poloha kytary nebo mikrofonu směrem k reproduktorům a akustické vlastnosti daného prostoru. Na koncertě však může vazbení znít velmi efektivně, pokud víte, jak na to. V tom je ale zakopaný pes. Abyste dosáhli zpětné vazby, předpokládá se velké vybuzení zesilovače a také si musíte opravdu k vašemu aparátu na pódiu dojít, abyste jím mohli nechat rozvibrovat struny své kytary. A ani v takovém případě se nedá říct, že je zpětná vazba úplně pod kontrolou.

Proto se různí elektro-kutilové snažili vymyslet, jak zpětnou vazbu zkontrolovat. Pomůckou pro vznik vazby může být sice i vhodně nastavený chorus, ale lepších výsledků lze dosáhnout pomocí speciálních efektů, jakým je například Boss Feedbacker. Musím ale říct, že ze všech těchto variant se mi zdá Fernandes Sustainer tou nejlepší volbou, protože umístěním přímo do kytary se kontrola nad zpětnou vazbou dostává trochu jinak, než když má tuto záležitost na starost nějaká krabička nebo podlahový procesor.

A jak tedy Sustainer pracuje? Ke vzniku vazby je nutná spolupráce tří prvků. Prvním z nich je klasický kobylkový snímač (Fernandes se zmiňuje hlavně o high output snímačích). Druhým je speciální obvod uvnitř kytary. A konečně třetím prvkem

je součástka zvaná „driver“, která vypadá a může fungovat jako klasický snímač, ale při aktivaci Sustaineru rozvibrovává struny, aniž by bylo třeba vysoké hlasitosti zesilovače. V případě Vortexu byl použit u krku snímač (driver) o velikosti humbuckeru, který je doplněn známým aktivním snímačem EMG81 u kobylky. Barvu a úroveň signálu lze nastavit dvěma k tomu určenými ovladači. Trojice páčkových přepínačů má na starost přepínání snímačů, zapnutí Sustaineru a přepnutí mezi dvěma jeho režimy Natural (drží původní tón) a Harmonic (vyšší harmonický napísknutý tón).

Tohle všechno ještě samozřejmě musí být doplněno zdrojem energie (jednak kvůli aktivnímu EMG81, jednak kvůli samotnému Sustaineru), takže na zadní straně kytary pochopitelně najdeme lehce přístupnou šachtici pro 9V baterii.

Když už se bavíme o Sustaineru, je třeba zmínit, že firma Fernandes jej nenabízí jen ve svých kytarách, ale i samostatně formou dvou setů, které si můžete do kytary namontovat sami. Tyto dva systémy (FSK-401 a FSK-101) se od sebe liší především velikostí driver snímače (hb/single) a přítomností/absencí knoflíku pro nastavení intenzity Sustaineru. Z toho plyne, že na recenzovaném Vortexu byl použit právě jednodušší FSK-101. V celém zapojení totiž chybí „Intenzity Pot“ a není zde dostupný smíšený režim (kombinace Harmonic a Natural režimu).

ZVUK, TÓN A ZPĚTNÁ VAZBA

Hra na krkový snímač ve mně zanechala neutrální pocity. Jeho zvuk mě neoslovil žádným specifickým charakterem, ani nijak neurazil. Určitě zde neuslyšíme nic, co by se podobalo cinkání stratovských singlů. Na druhé straně jsem měl k dispozici velmi vyrovnaný příjemný zvuk, na kterém se mi líbilo to, že v akordech zbytečně nedominovaly výšky.

Určitě znáte pocit, když bouchnete do strun a tři tenké struny jako by chtěly překřičet zbytek akordu. Při přepnutí na kobylkový snímač vám neuniknou dvě věci. Signál je znatelně silnější a u vybuzeného zesilovače začíná kreslit. Vzhledem k použití EMG81 to nebývá nic divného na kytarách, kde je použita dvojice aktivních snímačů, zde je však rozdíl hlasitosti snímačů velmi patrný. Pokud však budete brát krkový snímač hlavně jako driver pro Sustainer, není v tom žádný problém. Střední poloha přepínače nabízí mix obou snímačů, ve kterém je více slyšet silnější humbucker, ale zároveň jeho ukřižovaný charakter krotí druhý snímač, takže jednoznačně má tato poloha na kytáře smysl a kytarista má k dispozici tři rozdílné zvuky.

Aktivace Sustaineru vyřazuje krkový snímač ze hry a prostor má tedy jen humbucker. Jak se Sustainer projevuje u nezkresleného zvuku? Nijak zvlášť. V podstatě ani nikdy nebylo cílem kytaristů tahat z kytary zpětnou vazbu při nezkresleném zvuku, takže jen faktograficky konstatuji, že Sustainer zde sice funguje, ale zpětná vazba se v obou režimech objeví až po dlouhé době a je docela slabá. Její využití v tomto směru nevidím.

Něco zcela jiného je ale zkreslený zvuk. Začneme ale opět bez Sustaineru. Krkový snímač je, jak už to bývá zvykem, zastíněnější a zabasovanější než kobylkový humbucker. Určitě se na něj dají hrát různé beglajty, jeho zvuk není nepoužitelný, nicméně EMG81 je proti němu mnohem výraznější, pevnější, ostřejší. Asi každý kytarista bude při hře preferovat právě tuto „legendu“. Přesto si dovedu představit krkový snímač vhodný třeba pro některá sóla, kde nechceme dravý zvuk "EMGéčka", ale spíše medovější, klidnější zvuk krkového snímače.

HRAJEME SI SE SUSTAINEREM

Po zapnutí sustaineru máme k dispozici opět pouze EMG81. Zde už se nedá mluvit o tom, že by byla zpětná vazba nějak nevýrazná. Celé se to projevuje v režimu „Natural“ primárně tak, že držíte konkrétní tón na daném pražci, tón se jakoby pomalu vzdaluje, zeslabuje se přirozený sustain nástroje, a pak už nastupuje zpětná vazba, která vychází ze zahraného tónu. Zvuk není úplně stejný, jako když do struny brknete, je znát že zde chybí určité frekvence a cítíte, že prostě struna již nevibruje tak, jako při jejím fyzickém rozkmitání. Přesto je tato vazba příjemná a vydrží opravdu až do doby, kdy povolíte prst na hmatníku.

Takto tedy funguje Sustainer bez našeho přičinění. Mnohem lepšího efektu ale dosáhneme v případě, že půjdeme vazbě sami „naproti“ a to použitím vytahování strun a také vibráta na strunách. Zpětná vazba se dostaví dříve a přechod mezi původním tónem a feedbackem je mnohem přirozenější. Dalšího urychlení můžete dosáhnout pomocí vibrapáky. Nejenže vyvoláte zpětnou vazbu dříve a jinak, ale ty možnosti, jak „blbnout“, jsou obrovské. Jednou z nich je třeba slabé bouchnutí do tremola, čímž se rozvibrují všechny struny a zpětná vazba je pak tvořena hned z několika frekvencí najednou.

O používání vibrapáky a sustaineru zároveň bych se také mohl rozepsat na několik řádků, ale zkrátím to. Můžete dělat různé saniitky, houkačky a podobné efekty, kterých někteří kytaristé dosahují pomocí modulačních efektů a oscilátorů, přičemž krouží různými knoflíky na svých boutique krabičkách. Vy máte tohle všechno díky vibrapáce opravdu „přímou v rukách“.

Jen škoda, že vibrapáka komplikuje přístup k přepínačům. Přechod z harmonického do naturálního režimu je totiž další z technik, jak Sustainer využít. Nejdřív necháte doznít přirozený tón a pak už nechá-

te kytaru pískat, abyste se po chvíli klidně vrátili zpět do režimu Natural. Jemné nuance ještě můžete korigovat pomocí knoflíku Tone, který zde tak obdržel další zajímavou roli. Možností je opravdu celá řada a jen slovní popis bohužel nedostačuje.

HODNOCENÍ

Díky Sustaineru je tato kytara samozřejmě dosti specifická. Jedná se o model s moderním designem, který je většinou atraktivní pro rockery a metalisty. Těm nahrává použití EMG snímače. Druhý snímač je třeba brát spíše jako součást sustaineru. I když nezní špatně, jeho nižší úroveň signálu a neutrální charakter možná odradí od jeho používání. Pro zkreslenou hru se kytara hodí skvěle, přináší konkrétní, čitelný a pevný tón. Drobnou výhradu bych měl k méně kvalitnímu provedení přepínače snímačů, který nešel přepnout na krkový snímač bez toho, aby mu neupadla umělohmotná čepička. (Věřím však, že toto bude nedostatek jednoho kusu a nikoliv celé série).

A nyní konečně k otázce, zda si Vortex Elite pořídit. Já osobně bych rozhodně nebyl proti. Na kytáře jsem neobjevil nic, co by mi zásadně vadilo, naopak: zvukově mi sedla lépe, než některé jiné mnou testované kytary. Také Sustainer je pro mě docela velkým lákadlem. Ostatním doporučuji zvažít, nakolik tento systém ve svém nástroji potřebují. Já sám jsem na koncertech vždy rád vazbil, ať už mezi písničkami, nebo během nich. Sustainer bych dokonce preferoval mnohem více, než třeba nějaký další aktivní snímač u krku.

(Poznámka autora: Pokud vás zpětná vazba zajímá více, „mrkněte“ také na systém Sustiniac, který je popisovanému Sustaineru velmi podobný, nebo na systém VibesVWare, což je systém postavený na stejném principu, ale umístěný externě - mimo kytaru.)

